

A meszelés rétegei között fontos, hogy hagyjunk száradási időt, és nem szabad túl vastag rétegben felkenni a meszet, amennyiben ezt betartjuk szép eredményt kapunk.



A 70-es, 80-as évek modern technológiáinak térhódítása, háttérbe szorította a vályogházak építését, karbantartását, manapság a fent említett jó tulajdonságai miatt fokozatosan térnek vissza egyre többen ehhez a módszerhez. Az egyesületünk gondozásában lévő Kuczori-dűlőn elhelyezkedő tanyán mi is ezt a hagyományos módszert alkalmaztuk.

Forrás:

- <https://hu.wikipedia.org/wiki/Vályog>
- [http://www.kemencesklub.hu/tervezes\\_kivitelezes/tervezes\\_kivitelezes\\_regi\\_es\\_uj\\_tecnologia](http://www.kemencesklub.hu/tervezes_kivitelezes/tervezes_kivitelezes_regi_es_uj_tecnologia)
- Sabján Tibor / Buzás Miklós - Hagyományos falak



Készült a 2016. évi  
Nemzeti Tanyafejlesztési Program  
támogatásával,  
a Giligán Természetvédelmi Egyesület  
megbízásából, a *"Tanyaközpont kialakítása a  
mezőúri, törökszentmiklósi, gyomaendrődi  
járások tanyasi lakosságának."* című pályázat  
keretein belül, 3000 példányban.

## Régi mesterségeink Vályogvetés

Támogatás azonosító: TP-1-2016,  
Pályázati azonosító: 9140



FÖLDMŰVELÉSÜGYI  
MINISZTERIUM



A magyarság legősibb építkezési módjai közé tartozik a vályogvetés. Feltehetően már a honfoglalás előtt ismertük a sármegmunkálás egyes fogásait. Az Alföldön terjedtek a vályogházak, egészen a mai napig is népszerűek. Az olcsó és környezetbarát módon, rendszeresen karbantartott vályogházak (*tavaszi tapasztás, meszelés*) hosszú évtizedekkel megnövelhető élettartamúak.

Ezt az elveszendőnek látszó régi mesterséget hivatott bemutatni kiadványunk remélve, hogy a jelen korban is fennmarad ez a tudás, így segítve a családokat, tanyán élőket.

A vályog olyan törmelékes üledék, amely szemcseméret-összetétel szerint megközelítőleg azonos mennyiségben agyagból, iszaphól valamint homokból áll (*jellemzően 40-40-20% arányban*).

**A vályogtégla vályog és növényi rost (pl.: szalma, törek) összedolgozásával készül.**



A vályognak számos nagyon fontos előnye van: környezetbarát, kitűnő mikroklímát biztosít, és olcsó építőanyag (*helyi anyagból készül és csak munkaerőt igényel*). A vályogfalak hőtároló és páratechnikai tulajdonságainak köszönhetően a vályogház nyáron kellemesen hűvös, télen pedig kis fűtéssel is gyorsan felmelegíthető.

A vályog készítéséhez szükséges egy gödör, amelyben az anyagokat el tudjuk dolgozni. A sárga földet szalmával és vízzel jól össze kell keverni, majd állni kell hagyni, a víz mindig lepje el az anyagot. A legjobb, ha rendszeres kapálás és vizezés mellett három-négy napot állni hagyjuk.



Annak idején azt mondták, akkor jó az anyag, ha már „büdös”. A javító réteget általában szalmával keverik össze, a későbbi rétegeket már apróbb pelyvával dolgozzák át.

**A legjobban a tapasztással lehet védeni a vályog házat.**

A tapasztásnak nem csupán víz, de hőszigetelő funkciókat is betölt. A tapasztás előtt a falfelületet leseperjük, és portalanítani, majd benedvesíteni szükséges. Az első réteg szalmaszalmás tapasztóanyag általában durvább, a további rétegek már finomabb összetételűek (*pelyva*) annak érdekében, hogy jobban elsimíthatóak legyenek.



A felkent anyagot nem szabad teljesen kiszáradni engedni, nedves felületre kell a következő réteget felhordani. Fontos, hogy ne legyen túl nagy az anyagtapasztás vastagsága, mert az nem tapad meg a felületen. Az utolsó réteg mindig egy híg, sáros réteg, sok törekkkel, amely csak néhány milliméter vastag kerül fel a falra. Erre a felületre lehet meszelni.



A régi paraszti világban a fehér fal volt a jellemző, a külső és belső falak színezésére egyaránt.

Ez a hagyományos meszelés a vályogfalak legjobb kezelési módszere, mivel engedi a falat levegőzni. A meszelést jól feloldott és átszűrt meszes vízzel kell kezdeni (*2 kg oltott meszet hígítunk 10 liter vízzel*), akkor végeztünk jó munkát, ha a közvetlen meszelés után, nem is látszik meg a falon, mivel ez adja meg az alapot.

A második réteget már erősebb úgynevezett mésztej (*4 kg oltott meszet hígítunk 10 liter vízzel*) használatával visszük fel. Körülbelül három réteg meszelés szükséges a szép eredmény érdekében. Figyeljünk oda, hogy az első sort függőlegesen majd a következőt vízszintes irányban kenjük fel a falra. A harmadik szintén függőlegesen történik.

